

תלמודו בידו

דף יא עמוד ב

- [א] מהו שיעור השרץ המטמא במגע, ומנין ?
- [ב] מנין שאדם אסור בבתו מאשתו ובבתו מאנוסתו ?
- [ג] מנין שהבא על בתו עונשו בשריפה ?
- [ד] כמה תלמידים מותר ללמד אותם בבת אחת הלכות עריות, ומדוע ?

- [א] תנא קמא: כעדשה. שקשה, שנאמר "הנוגע בהם", ומשמע שנטמא בנגיעה בכולו. ונאמר גם "מהם במותם", ומשמע שאין צריך מגע בכולו. אלא שיעורו, מקצת שרץ שיש בו כשיעור כשרץ שלם, והיינו כעדשה. שכן חומט שהוא הקטן שבשרצים, בתחילת יצירתו הוא כעדשה. ר' יוסי בר' יהודה: כזנב הלטאה. כיון שזנבה מפרכס גם לאחר שנחתך, ודינו כחי.
- [ב] מאשתו: שנאמר "ערות אשה ובתה לא תגלה", בין בת ממנו ובין מאיש אחר. מאנוסתו: שנאמר "ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה", והיינו בן או בת מאנוסתו. ובתו מאנוסתו נלמדת בגזרה שוה "הנה הנה" מבת אשתו. שכשם שאסרה התורה את בת אשתו כבת בתה, כך באנוסתו. אך אין ללמוד בתו מבת בתו בקל וחומר, לפי שאין עונשים מן הדין.
- [ג] בתו מאשתו: בגזירה שוה "זמה זמה" מחמותו שנאמר בה "באש ישרפו". בתו מאנוסתו: בגזירה שוה "הנה הנה" לבת אשתו למדנו שדינן שווה.
- [ד] הלכות עריות שאינן מפורשות, כגון בתו מאנוסתו, מותר ללמד לשני תלמידים. אבל שלשה חוששים שאחד ישא ויתן עם רבו, והשנים האחרים בינם לבין עצמם, ולא ישמעו את הדינים היוצאים מפיו רבם, ויבואו להתיר איסור. ובעריות חוששים ביותר, שכן נפש האדם מחמדתן אף כאינן בפניו.